

Panium — Nimewo Senk

Vòlè Pèp Ou a: Egzaltasyon ak Chit Wòm nan Pwofesi

Jeff Pippenger

2025-03-05

Liv Danyèl la devwale yon naratif pwofetik remakab, k ap mare yon prensip repete epi elaji ki travèse vizyon li yo, depi estati metalik chapit 2 a rive jouk nan konfli wayal konplèks chapit 11 lan. Anndan kad sa a, yon agiman konvenkan parèt: Batay Aktiyòm nan an 31 av. J.-K., ki te rive nan aboutisman li avèk tonbe Ejip la an 30 av. J.-K., kanpe kòm yon akonplisman desizif Danyèl 11:25, 26, e li make douvanjou sipremasi Wòm payen an pandan 360 ane.

Danyèl 11 kòmanse avèk leve ak tonbe anpi yo apre lanmò Aleksann Legran an nan ane 323 anvan Kris la. Men, nan vèsè 14, yon chanjman fèt. Anviwon ane 200 anvan Kris la, pandan Antyòkis III (Magnus) t ap prepare pou batay Panium lan kont wa-timoun Ptolemè V la, Wòm te entèvni, pa tankou yon senp espektatè, men kòm “vòlè pèp ou a.” Paske li te konsène pou asire pwovizyon ble Ejip la nan mitan twoub elenistik yo, Wòm te fè enfliyans li santi pandan Dezyèm Lagè Masedwanyen an (200–197 anvan Kris la), konsa li te mete sèn nan pou wòl pwofetik li.

Dominasyon Wòm sou Jwif yo

Avanse rapidman rive an 63 av. J.-K., e vèsè 16 la jwenn akonplisman li lè Pompée anvayi Jerizalèm, antre nan Sen Sen yo, epi afime dominasyon women an sou “peyi bèl la.” Depi la, vèsè 17 rive 22 yo trase yon siksesyon pèsonaj women: kanpay Pompée yo nan lès la, konkèt Julius César yo ak asasina li an 44 av. J.-K., rèy Ogis Seza ki te leve taks la (jan sa make nan Lik 2:1) ki fini an 14 apr. J.-K., epi Tibè k ap sipèvize krisifiksyon Kris la nan ane 31 apr. J.-K., lè “prens alyans lan” te kraze. Liy pwofetik la, depi Pompée nan Jerizalèm rive Titis nan Jerizalèm an 70 apr. J.-K., prezante liy dominasyon Wòm sou pèp Bondye a.

Kòmanse ak yon Jeneral women ki te pwofane tanp lan epi fini lè yon Jeneral women te detwi tanp lan pote siyati Alfa ak Omega. Kòmanse ak pwofanasyon epi fini ak destriksyon, liy istorik la genyen tou pwofanasyon ak destriksyon Sila a ki te di sou tèt pa li: “Detwi tanp sa a, epi nan twa jou m ap leve l ankò.” Verite fèt ak premye, trèzyèm, ak dènye lèt alfabè ebre a, epi liy ki kòmanse ak Pompée epi ki fini ak Titus la gen ladan l yon destriksyon tanp ki nan mitan an, ki reprezante pa kwa ki te nan mitan twa kwa yo, yo menm ki te drese egzakteman nan mitan semèn Kris la te vini pou konfime alyans lan. Vèsè sèz rive vennnde yo reprezante yon liy pwofetik ki pote siyati verite a. Gen yon ti kantite liy pwofetik enpòtan nan istwa vèsè sa yo reprezante a, men tèm prensipal liy lan se dominasyon Wòm sou Jwif yo.

Lig ak Trete

Vèsè 23 la “repete e elaji” lè li retounen sou peryòd 161–158 anvan Jezikri, lè Jwif yo anba Jida Makabe te fè yon alyans ak Wòm (1 Makabe 8). Sa mete an evidans estrateji inik Wòm te itilize pou bati anpi li a—konkèt pa mwayen trete ak alyans, yon metòd ki te diferan de sa ki te vini anvan

li yo. Vèsè 24 la fini faz sa a, pandan li fè remake Wòm t ap “prevwa konplo li yo soti nan fò yo, menm pou yon tan.”

Aprè lig la fin fèt avè l la, li pral aji avèk twonpri; paske li pral monte, epi li pral vin fò ak yon ti pèp. Li pral antre anpè menm nan kote ki pi rich nan pwovens lan; epi li pral fè sa zansèt li yo pa t fè, ni zansèt zansèt li yo; li pral gaye nan mitan yo piyaj la, dappiyanp lan, ak richès yo: wi, li pral fè plan ak konplo li yo kont fòterès yo, men sèlman pou yon tan. Danyèl 11:23, 24.

Pou yon Tan

Mo ki tradui “kont” la ka konprann kòm mo “soti nan”. Wòm predi plan li yo “soti nan”. Mo “soti nan” nan vèsè a lonje dwèt sou vil Wòm nan, kè politik ak militè anpi a, kòm baz estrateji li yo. “Tan” an, nan sans pwofetik, se 360 ane, li kòmanse lè Lejip tonbe an 30 av. J.-K. apre Actium, epi li fini nan ane 330 lè Konstanten abandone Wòm pou Konstantinòp.

Vèsè 25 ak 26 yo konsantre dirèkteman sou Actium li menm.

Epi l ap leve pouvwa li ak kouraj li kont wa sid la avèk yon gwo lame; epi wa sid la ap leve pou lagè avèk yon lame ki anpil anpil e ki pwisan; men li p ap kenbe fèm, paske y ap fè konplo kont li. Wi, menm sa yo ki manje nan pòsyon manje li a ap detwi li, epi lame li a ap debòde; e anpil ap tonbe touye. Danyèl 11:25, 26.

Nan ane 31 anvan Jezikri, Oktavyen, ki t ap reprezante Wòm kòm “wa nò a,” rasanble fòs li yo kont Ejip Kléopat la, “wa sid la,” nan yon gwo konfwontasyon naval istorik. “Trè gwo e pwisan lame” Antwàn ak Kléopat la febli, li tonbe akòz “konplo” estratejik (takTik Agripa yo) ak trayizon—dezèsyon pami alye Antwàn yo ak retrè Kléopat pandan batay la t ap dewoule. Rive nan ane 30 anvan Jezikri, Ejip te vin yon pwovens women, sa ki te lanse dominasyon Wòm payèn san kontestasyon. Peryòd 360 ane sa a, soti nan 30 anvan Jezikri rive 330, koresponn ak sipremasi Wòm ki te santre nan premye fò li a, jiskaske chanjman Konstanten an te “jète atè” fò a, jan Danyèl 8:11 te anonse sa.

Wi, li menm li fè tèt li gwo jouk rive sou prens lame a; e pa li menm yo te retire sakrifis tout tan an, epi yo te kraze plas tanp li a. Danyèl 8:11.

Lè Konstanten te abandone vil Wòm pou lavil Konstantinòp, li te kite yon vid pouvwa nan vil Wòm, ouvè pou legliz papal la pran chèz otorite vil Wòm nan te reprezante a. Aksyon sa a te akonpli vèsè de nan Revelasyon trèz.

Epi bèt mwen te wè a te sanble ak yon leyopa; pye li te tankou pye yon lous, e bouch li te tankou bouch yon lyon; epi dragon an te ba li puisans li, twòn li, ak gwo otorite. Revelasyon 13:2.

Nan Danyèl 8, gen de mo ebre diferan, yo toulede tradui kòm “tanp”, ki fè diferans nan istwa tanp lan nan liv Danyèl la. Liv Danyèl la montre yon lagè ant Kris ak Satan, jan sa parèt nan reprezantan terès Kris ak Satan yo. Babilòn, reprezantan terès Satan an, pran Jerizalèm lè liv Danyèl la louvri, epi Jerizalèm pran Babilòn nan vèsè karannsenk chapit onz la. Wayòm yo, ki vil Jerizalèm ak vil Babilòn reprezante yo, se “tanp fòs.” Vil Babilòn ak Jerizalèm se toude tanp fòs, epi yo chak gen

pwòp tanp pa yo anndan vil la. Tanp Pantheon an nan vil Wòm, epi tanp ki nan Jerizalèm lan se kontrepati li nan naratif pwofetik la. Babilòn ak vil Wòm se fo imitasyon Jerizalèm.

Nan Danyèl 8, de mo ebre yo se “miqdash” nan vèsè 11, kote ti kòn nan (Wòm payen an) lage atè “plas tanp li a” (vil Wòm), lè Konstanten deplase an 330. Lòt mo a se “qodesh” nan vèsè 13, 14, kote tanp Bondye a ap tann netwayaj apre 2300 jou. Byenke yo tradui toude mo yo kòm tanp, “miqdash” ka reprezante swa fòtrès Bondye a oswa yon fòtrès payen, tandiske “qodesh” sèvi nan Bib la sèlman pou reprezante tanp Bondye a.

Nan Danyèl 11:31, “tanp fòs la” (vil Wòm nan) vin sal lè Babar yo ak Vand yo pote lagè nan vil Wòm. “Bra” yo nan vèsè a te kòmanse avèk Klovis an 496, epi yo te kontinye jiskaske Wòm papal la te vin gen tout pouvwa li an 538, lè yo te chase Ostrogòt yo soti nan vil la.

Liy pwofetik la depi Actium depase 330. “Bato Kittim” nan vèsè 30 idantifye Vandal yo anba Genseric, ki te sakaje Wòm an 455, sa ki make efondreman Wòm oksidantal la. Lè sa a, Wòm papal la leve, li gouvène soti 538 rive 1798; pandan 1260 ane, jouk Jeneral Berthier Napoleon an te bay “blesi mòtèl” la lè li te kaptire Pius VI. Twa san swasant ane Wòm payen an, soti 30 anvan Kris rive 330, reflète 1260 ane Wòm papal la, chak kòmanse lè yon twazyèm obstak (Lejip, Ostrogòt yo) tonbe.

“Wa nò” modèn nan parèt nan vèsè 40. An 1989, papote a, an alyans sekre ak Etazini Reagan nan (senbolize kòm cha, bato, ak kavalye), ranvèse Izin Sovyetik la, “wa sid la” (ateyis/Kominis). Vèsè 41 idantifye papote a k ap konkeri “peyi bèl pouvwa a” — sa ki fè Etazini Pwotestan an tounen Etazini Katolik la — pandan vèsè 42 ak 43 idantifye Nasyonzini, ki reprezante pa Lejip, kòm li rann tèt li bay yon inyon a twa ki gen ladan Nasyonzini (dragon an), Vatikan an (bèt la), ak Etazini (fo pwofèt la), k ap mennen lemonn nan Armagedon. Vèsè 45 predi fen pouvwa sa a, “san pèsonn pou ede l’”; blesi li geri nan vèsè karant-e-yon an, men sò li sele nan vèsè karant-senk la.

Aksyon an 31 av. J.-K. se pwen santral vèsè 25 ak 26 yo, ki lanse dominasyon Wòm pandan 360 ane depi nan fòs-defans sanktyè li a. Avèk vèsè katòz kòm yon avètisman, istwa Wòm payen an depi vèsè sèz rive jouk tranzisyon an pou antre nan Wòm papal nan vèsè trantheyen an se liy konplè Wòm payen an. Liy sa a divize an twa pati. Vèsè sèz rive vennde se liy dominasyon Wòm sou ansyen Izrayèl. Vèsè venntwa ak vennkat idantifye travay konstriksyon anpi sa a ke Wòm te itilize lè li t ap konkeri pa mwayen lig ak trete ansanm ak fòs militè. Depi vèsè vennkat rive jouk dènye ekspresyon ki nan vèsè trantheyen an, gen yon liy an de pati ki reprezante yon peryòd kote Wòm te leve tèt li byen wo, epi apre sa yon tonbe.

“Lè fikse a” se fen 360 ane yo nan ane 330. Vèsè vennsèt rive jis nan dènye fraz vèsè trantheyen an, ki idantifye lè pouvwa pap la, ki reprezante kòm abominasyon ki fè dezolasyon an, te plase sou twòn nan an 538, se istwa Wòm payen an nan kontèks peryòd twa san swasant ane dominasyon siprèm, ki apre sa suiv pa desan uit ane yon tonbe pwogresif.

Se poutèt sa, “tan” vèsè vennkat la kòmanse an 31 av. J.-K. avèk yon adisyon wa sid la nan domèn wa nò a, epi li fini an 330 avèk yon divizyon wa nò a an lès ak lwès. Depi 330 rive 538, Wòm payen an ap tonbe an miyèt moso pwogresivman. Divès idantifikasyon pwofetik ki asosye ak divès

etap disparisyon Wòm payen an se pwen dappui pwofetik ki pèmèt etidyan pwofesi a rekonèt Pawòl pwofetik Bondye a. Nan akonplisman vèsè katòz Danyèl onz la, Wòm etabli vizyon an, epi youn nan fason li fè bagay sa a menm, se atravè tonbe pa li. Vèsè a deklare: “tou, vòlè pèp ou a va leve tèt yo pou etabli vizyon an; men yo va tonbe.”

Lè Wòm fin sibi atak anba batiman Chitim yo, epi apre sa li menm li atake sid la, sa pa t menm jan ni ak premye a ni ak dènye a; paske depi nan pwen sa a e pi lwen, se tonbe pouvwa women an yo ap dekri. Premye kat twonpèt nan sèt twonpèt Revelasyon yo, jan yo parèt nan chapit uit la, dekri avèk presizyon kat gwo pisans ki, finalman, mennen Wòm oksidantal la rive nan fen li an 476. Vizyon an tabli lè vòlè pami pèp ou a leve tèt yo epi yo tonbe. Vizyon pwofetik la ilistre sou kad tonbe Wòm nan. Wòm payen oksidantal la te tonbe depi 330 rive 538. Wòm papal la te tonbe an 1798. Nan istwa senkyèm ak sizyèm twonpèt la, Wòm oryantal la te tonbe anba Tirk Otoman yo an 1453. Twa tonbe sa yo fè pati vizyon ki tabli pa vòlè pami pèp ou a.

Vèsè a deklare: “vòlè pèp ou a va leve tèt yo pou tabli vizyon an; men yo va tonbe.” Depi 31 anvan Jezikri jouk 330, Wòm payen “leve tèt yo” nan dominasyon siprèm yo sou mond lan. Depi 330 jouk 538, Wòm payen tonbe pou prepare chemen an pou nonm peche a chita nan tanp Bondye a, pandan l ap pwoklame tèt li kòm Bondye. Depi 538 rive 1798, pouvwa papal la “leve tèt yo,” epi an 1798 yo tonbe. Depi 31 anvan Jezikri jouk 330, Wòm Lwès “leve tèt li” kòm sant anpi women an, epi depi 330 jouk 476 li tonbe. An 330, Konstanten leve Konstantinòp kòm sant Wòm Lès la, epi an 1453 Wòm Lès tonbe. Peryòd divès reprezantasyon Wòm yo, chak ladan yo gen yon peryòd kote Wòm leve tèt li, apre sa yon peryòd ki montre tonbe li, paske “vòlè pèp ou a va leve tèt yo pou tabli vizyon an; men yo va tonbe.”

Mo ebreyen yo tradui kòm “vòlè” a ta pi byen tradui kòm “moun k ap kraze” oswa “brizè”, paske sa pi byen ann akò ak sans prensipal rasin lan—kraze pase, fè twou, oswa twouble—olye pou l ta sèlman vle di “vòlè” (ki enplike vòl). Tèm nan fè konnen moun ki fann limit, lwa, oswa alyans, pa sèlman moun ki vòlè byen. Wòm se brizè a nan pwofesi Bib la, byenke yo tradui l kòm “vòlè” nan vèsè katòz la. Nan Danyèl chapit de, Wòm se wayòm fè a; epi ansuit, nan chapit sèt, katriyèm bèt la se Wòm tou.

Apre sa, mwen te wè nan vizyon lannuit yo, epi gade, yon katriyèm bèt, terib e redoutab, epi ki te gen yon fòs ekstraòdinè; li te gen gwo dan an fè: li t ap devore, li t ap kraze an miyèt moso, epi li t ap pilonnen rès la anba pye li yo; epi li te diferan de tout bèt ki te vini anvan li yo; epi li te gen dis kòn. Daniel 7:7.

Katriyèm bèt la—ki se Wòm—gen dan “an fè,” paske li se menm katriyèm wayòm ki te reprezante kòm fè nan chapit de a. Nan vèsè sèt la, katriyèm bèt Wòm nan “kraze an miyèt moso,” epi lè li kraze an miyèt moso, li “pile rès la anba pye li.” Bèt Wòm nan se wayòm fè a, epi karakteristik kraze an miyèt moso ak pile rès la reprezante zak pèsekisyon an. Pèsekisyon ki te vin sou ansyen Izrayèl la te yon “siy.”

Anplis, tout madichon sa yo va vini sou ou, y ap pousuiv ou, y ap rapousuiv ou, jouk yo fin detwi ou; paske ou pa t koute vwa Senyè a, Bondye ou a, pou w kenbe kòmandman li yo ak lwa li yo li te ba ou. E yo va sou ou kòm yon siy ak kòm yon mèvèy, epi sou desandan ou pou

tout tan. Paske ou pa t sèvi Senyè a, Bondye ou a, avèk kè kontan ak avèk lajwa nan kè, malgre abondans tout bagay; se poutèt sa ou va sèvi ènmi ou yo, Senyè a va voye kont ou, nan grangou, nan swaf, nan toutouni, ak nan mank tout bagay; epi li va mete yon jouk fè sou kou ou, jouk li fin detwi ou. Senyè a va fè yon nasyon leve kont ou depi lwen, depi nan bout tè a, rapid tankou malfini k ap vole; yon nasyon ki pale yon lang ou p ap konprann; yon nasyon ki gen figi sevè, ki p ap gen konsiderasyon pou granmoun, ni li p ap fè favè pou jèn yo. Detewonòm 28:45–50.

Madichon ki te tonbe sou ansyen Izrayèl poutèt rebelyon yo se yon “siy ak yon mèvèy, epi sou desandans ou pou tout tan.” Madichon an te dwe vini sou yo avèk “yon nasyon ki gen figi sevè.” Bèt ki gen dan an fè a, ki “kraze an miyèt moso epi pilonnen rèz la” nan chapit sèt la, se tou katriyèm wayòm nan ki sòti nan divizyon wayòm Aleksann lan; e menm jan ak sa nou wè lakay Moyiz nan Detewonòm, wayòm sa a se yon nasyon ki gen yon lang ansyen Izrayèl pa t ap konprann. Wayòm Wòm nan nan Danyèl chapit uit la se yon nasyon ki gen figi sevè ak yon nasyon ki pale yon lòt lang.

Kounyeya a ki te kraze, tandiske kat te leve nan plas li, kat wayòm va leve soti nan nasyon an, men se pa avèk pouvwa pa li. Epi nan dènye tan wayòm yo, lè transgresè yo rive nan plenitud peche yo, yon wa ki gen figi sevè, ki konprann pawòl fènwa, va leve. Danyèl 8:22, 23.

„Jafè (brizè) pèp ou a“ etabli vizyon an; yo leve tèt yo, epi yo tonbe. Katriyèm wayòm fè a se te Wòm payen an, ki te gouvène avèk pouvwa siprèm lè yo t ap leve tèt yo, men tonbe final li te vin tounen yon karakteristik pwofetik ki etabli vizyon an. Yo se brizè, paske yo pilonnen pèp Bondye a anba pye yo pa mwayen pèsekisyon.

Nou pral kontinye etid sa a nan pwochen atik la.